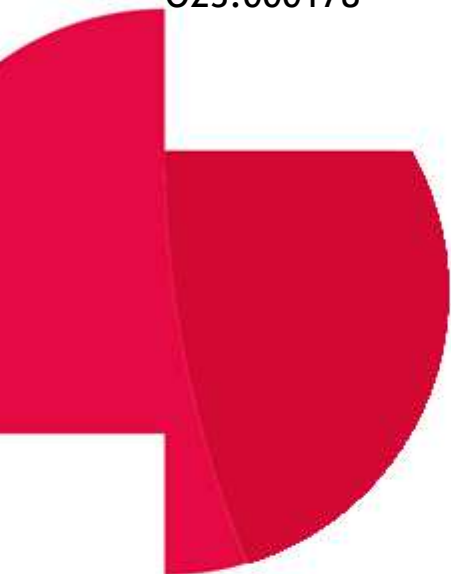

Ons nummer: 023.000178
023.000178

Bestuursrapportage

november, december 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programma 1: Sociaal	5
3	Programma 2: Ruimte	11
4	Programma 3: Bestuur	15
5	Overzichten	19
6	Mutaties reserves	19
7	Paragrafen	20
8	Ontwikkelmachine en overige projecten	21
8.1	Ontwikkelmachine	21
8.2	Financieel overzicht Ontwikkelfonds	26
8.3	Overige majeure projecten	28
9	Toelichting op het verwachte rekeningresultaat	30
10	Ombuigingsmonitor	33

1 Inleiding

Aanbieding bestuursrapportage

Bijgaand ontvangt u de Bestuursrapportage november, december 2022.

- In deze berap rapporteren we over afwijkingen bij speerpunten en projecten. De speerpunten zijn afkomstig vanuit de Programmabegroting 2022. Daar waar er nieuwe zaken zijn die interessant zijn voor de raad, worden deze ook gemeld. Nieuwe teksten bij speerpunten en projecten zijn in **groene tekst** aangegeven.
- Met deze bestuursrapportage, die uitkomt na het begrotingsjaar, kunnen we geen begrotingswijzigingen meer doorvoeren. In deze berap geven we een overzicht van een aantal nieuwe afwijkingen die van invloed zijn op het te verwachten resultaat.
- Per saldo is er een verwacht voordeel van ca. € 3,3 miljoen ten opzichte van de vorige berap.
- De grootste meevallers betreffen de BUIG (€ 1,7 miljoen), verkoop grond (€ 0,9 miljoen) en beschermd wonen (€ 0,8 miljoen).
- Verder zijn er nog diverse verwachte voor- en nadelen. In paragraaf 9 zijn de diverse verwachtingen toegelicht.
- Ook de overige onderdelen van de bestuursrapportage zijn geactualiseerd.

Leeswijzer afwijkingen

We rapporteren steeds op drie onderdelen. Hierbij gebruiken we de volgende icoontjes:

Voor Inhoud: 	Voor Financiën: 	Voor Planning:
--	---	--

Per onderdeel kennen we een kleur toe. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Alles ligt op schema. 	Er dreigen afwijkingen. 	Er zijn afwijkingen.
---	---	--

Mutaties t.o.v. de vorige rapportage markeren we met een Δ (verbetering) of een ∇ (verslechtering). Bij Financiën is de rapportage van de afwijking ten opzichte van de begroting. Tekstuele mutaties in de programma's en bij de projectrapportage geven we weer in groene kleur.

Totaaloverzicht toegekende scores

Het is interessant om aandacht te hebben voor de toegekende scores. Voor de **speerpunten** kan dit in een volgend overzicht worden weergegeven:

	Inhoud			Financiën			Planning			
	Sociaal	Ruimte	Bestuur	Sociaal	Ruimte	Bestuur	Sociaal	Ruimte	Bestuur	
Groen	9	8	2	8	8	2	8	6	2	53
Oranje	0	0	0	1	0	0	1	2	0	4
Rood	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	9	8	2	9	8	2	9	8	2	

In totaal zijn er 19 speerpunten. Doordat op drie onderdelen een kleur kan worden aangegeven, zijn er 57 scores mogelijk. In totaal zijn 53 scores bij de speerpunten groen, 4 scores oranje en nul scores rood. De 4 oranje scores hebben bijna allemaal betrekking op de planning (3x). Door diverse oorzaken zijn planningen opgeschoven, veelal naar 2023.

Voor de **projecten** kan een volgend overzicht worden gegeven:

	Inhoud	Financiën	Planning	
Groen	17	13	11	41
Oranje	1	5	6	12
Rood	2	2	3	7
	20	20	20	

In totaal zijn er 20 projecten. Er kan op drie onderdelen een kleur worden aangegeven, waardoor er in totaal 60 scores zijn. Er is 41 keer groen aangegeven, 12 keer oranje en 7 keer rood. De dreigende afwijkingen (oranje) zitten vooral op de aspecten Financiën en Planning.

De 7 rode afwijkingen komen met name door twee projecten: Bolsward-west (ontsluiting) en Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord. Bij deze projecten is 6 keer een rode kleur aangegeven (dus op alle drie de aspecten). De 7^e afwijking betreft de planning van de visievorming De Potten.

Prognose resultaat

In de Programmabegroting 2022 is voor 2022 een nadelig saldo begroot van € 2.202.000. Diverse begrotingswijzingen gaven een voordeel € 4.088.000. Het begrote saldo is daardoor veranderd in € 1.886.000 voordelig.

Uit het overzicht van paragraaf 9 van deze bestuursrapportage blijkt dat we een extra voordeel verwachten van € 3,3 miljoen. Zodoende leidt dit over 2022 tot een verwacht resultaat van € 5,2 miljoen voordelig.

Opgemerkt zij dat bovenstaande verwachting een voorlopige inschatting is. Pas in de eerste drie/vier maanden van 2022 komt alle informatie samen en weten we waar we op uitkomen.

Een deel van het nu verwachte resultaat zal nodig zijn voor resultaatbestemmingen. Daar komen we bij het voorstel over de Jaarstukken 2022 op terug.

2 Programma 1: Sociaal

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Versterken van de Integrale Kindaanpak			△
<p>Toelichting: De Integrale Kindaanpak (IKA) vraagt om doorontwikkeling van visie, afspraken over financiën en randvoorwaarden. Dit hebben we gedaan in nauwe samenwerking met diverse partijen in de vorm van een IKA kwaliteitsteam. De IKA-aanjager heeft concrete procesbegeleiding geboden aan ongeveer 25 locaties in de gemeente. Hiermee is het proces versneld en lopen we qua planning weer in de pas.</p> <p>Op diverse locaties in de gemeente komen partijen bijeen om te werken aan een IKA op maat. Er zijn verbindingen gelegd en er hebben inhoudelijke gesprekken plaatsgevonden over de samenwerking, een gezamenlijke pedagogische visie, educatie en plannen voor de toekomst. Opvallend is dat er (naast lokale ontwikkelingen) in verschillende dorpen, scholen en opvangorganisaties overstijgend gezamenlijke activiteiten hebben plaats gevonden of worden voorbereid. Voorbeelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drie kinderopvangorganisaties die onderzoeken hoe er kan worden samengewerkt in plaats van elkaar te beconcurreren met hetzelfde aanbod in het dorp. En hoe ze gezamenlijke de afstemming met het basisonderwijs kunnen verstevigen. • Een werkgroep van diverse partijen (opvang, zorg, SOCO, basis- en voortgezet onderwijs, GGD, politie) die een brede aanpak ontwikkelen hoe er beter preventief kan worden afgestemd rond één en hetzelfde gesignaleerde vraagstuk. • Een gezamenlijke interactieve ouderbijeenkomst vanuit de drie scholen (keuze uit diverse workshops voor ouder EN kind samen) in de bibliotheek. Thema: overgang van voorschool naar school. • In Sneek komen alle TOP IKA's en IKA's plus regelmatig bij elkaar om de handen ineen te slaan. Want waarom het alleen doen, als je te maken hebt met dezelfde vraagstukken?! <p>We hebben een toename van het aantal IKA's bereikt en een doorontwikkeling van de bestaande IKA's. We hebben een subsidieregeling ontwikkeld voor IKA, deze wordt op 1 februari 2023 gepubliceerd.</p> <p>We zetten op een aantal VVE-locaties in op preventie door een schoolmaatschappelijk werker. Dit leidt tot vroege signalering en versterking van de doorgaande lijn met het basisonderwijs en gebiedsteam.</p>				
2.	Nieuwe visie ontwikkelen op sport en bewegen in de openbare ruimte en ontwikkeling nieuw sportbeleid			△
<p>Toelichting: Het proces om te komen tot een nieuw sportbeleid is in januari gestart met een evaluatie en nulmeting. De ambtelijke evaluatie heeft plaatsgevonden.</p> <p>De planning van het op te leveren sportbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota sport te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland.</p> <p>De vertraging in de planning is reeds gemeld in de Berap juli, augustus. Inmiddels is de LTA aangepast op de nieuwe planning, daarom is er geen afwijking meer.</p> <p>De visie op bewegen in de openbare ruimte is op 17 december vastgesteld door de raad.</p>				

Nr.	Speerpunt	
3.	Uitvoering geven aan de nieuwe gezondheidsnota 2022-2026	
<p><u>Toelichting:</u> De nota Gezondheid bestaat uit vier onderdelen: 1. gezondheid in de fysieke en sociale omgeving, 2. gezondheidsachterstanden verkleinen 3. gelukkige en gezonde jongeren, 4. vitaal oud worden.</p> <p>Ad. 1: In onze gemeente is gezondheid een vast en belangrijk onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. In onze omgevingsvisie is ‘gezondheid’ de belangrijkste indicator.</p> <p>Ad 2 en 3: er wordt uitvoering gegeven aan programma’s zoals beschreven in de nota. Een groot aantal van deze programma’s loopt door vanuit de vorige gezondheidsnota en het landelijk regeerakkoord; zoals Kansrijke Start en Cool Súdwest. Deze worden in de komende periode doorontwikkeld. Dit doen wij lokaal samen met onze ketenpartners. Op landelijk niveau werken we samen met kennisinstututen die een directe samenwerking met het ministerie van VWS hebben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat betreft onderdeel 2; De gezondheidsverschillen worden steeds groter. Dit verschil ontstaat al in de eerste levensfase, die al voor de geboorte begint. Meer dan 1 op de 6 kinderen heeft in de eerste 1.000 dagen te maken met risicofactoren die -bij gebrek aan beschermende factoren, zoals een netwerk om op terug te vallen- een belangrijke voorspeller zijn van fysieke en mentale problemen later. Hier is dan veel gezondheidswinst is te behalen en een kans om in te zetten op kansengelijkheid. Ook wordt verantwoordelijkheid van gemeenten vanuit de wet Publieke Gezondheid steeds groter. Zo hebben vanaf 1 juli 2022 alle gemeenten de taak om een prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg aan zwangeren en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie aan te bieden. Dit is onderdeel van het programma Kansrijke Start. We hebben samenwerkingsafspraken gemaakt met het medisch domein, zodat (aanstaande) ouders de juiste en aansluitende ondersteuning krijgen. Bestuurlijk zit wethouder van den Akker in de landelijke coalitie Kansrijke Start om het belang van de eerste 1000 dagen uit te dragen. • Wat betreft onderdeel 3 (gezonde en gelukkig jongeren) verloopt alles volgens planning. Vanuit het VWS heeft GGD Fryslân subsidie ontvangen om te starten met de STORM aanpak. STORM staat voor Strong Teens and Resilient Minds (sterke tieners en veerkrachtige gedachten). Súdwest-Fryslân is hiervoor pilotgemeente en binnenkort wordt hiermee op het Marne college gestart. <p>Ad. 4: ‘vitaal oud worden’ wordt in het volgende speerpunt gerapporteerd.</p>		
4.	Extra inzet op gezond oud worden en uitvoering van het meerjarige preventieakkoord	
<p><u>Toelichting:</u> Het programma ‘Gezond Ouder Worden’ richt zich op twee onderdelen. 1. Het ontwikkelen en uitvoeren van interventies en activiteiten, 2. Het bouwen van een alliantie en netwerk. Bij Sociaal Collectief is een projectleider aangesteld voor de uitvoering van dit programma. Sosjaal en Sun is geborgd in Gezond Ouder worden.</p> <p>Samenwerkingspartners hebben op 30 november 2022 met elkaar de intentieverklaring ‘Gezond Ouder Worden’ ondertekend. Dit is onderdeel van de alliantie/ het netwerk dat met elkaar opgebouwd wordt. Deze alliantie zet zich in voor het gezond ouder worden, samen mét inwoners, in Súdwest-Fryslân.</p> <p>Meerjarige preventieakkoord: In het lokale preventieakkoord benoemen we vijf basisvoorwaarden voor een gezond en gelukkig leven. Er is sprake van samenhang tussen deze voorwaarden. In de diverse aanpakken, zoals Gezond Ouder worden en werkwijze Sociaal Collectief laten we de basisvoorwaarden zoveel mogelijk terugkomen en onderzoeken we wat inwoners nodig hebben om dit te versterken en wat er in de context nodig is. Onderdeel van het lokale preventieakkoord is samenwerking met de NHL in de vorm van Atelier Sociaal Domein. Najaar 2022 hebben de studenten aan een vraagstuk rondom gezond ouder worden in Nijland (eo) gewerkt.</p>		

Nr.	Speerpunt			
5.	Opstellen en uitvoeren provinciale samenwerkingsagenda			
	<p><u>Toelichting:</u> De provinciale samenwerkingsagenda Sociaal-Medisch is vastgesteld door alle Friese colleges en De Friesland / Zilveren Kruis. De raad is geïnformeerd via actieve info. Er is gestart met de thema's Welzijn op Recept, Dementie, Overgang 18-/18+, Vroegsignalering GGZ. Er zijn bestuurlijke ambassadeurs per thema, wethouder Poelman is ambassadeur voor thema GGZ.</p>			
6.	Toekomstbestendige ontmoetingsplaatsen			
	<p><u>Toelichting:</u> Het nieuwe beleid ontmoetingsplaatsen is vastgesteld door de raad. Hiermee is ingestemd met een intensivering van het huidige beleid voor de ontmoetingsplaatsen. Zo zal er niet alleen meer aandacht zijn voor onderhoud en verduurzaming maar ook voor het ondersteunen van de besturen en optimaal gebruik van het gebouw. Immers; als de gebouwen up-to-date zijn, kunnen de besturen zich richten op de (laagdrempelige) activiteiten die zo belangrijk zijn voor dorp -en wijk. We zetten in op gezonde besturen, en ondersteunen hen waar nodig zodat zij de belangrijke activiteiten kunnen voortzetten/ontwikkelen. Een ontmoetingsplaats die een dorp/wijk gezond(er) maakt en aansluit bij de behoeften die er zijn bij kwetsbare inwoners in dorp -en wijk. We zoeken hierbij de verbinding met partners om dat te bewerkstelligen. Daarnaast stimuleren we laagdrempelige activiteiten.</p> <p>Er wordt een uitvoeringsprogramma ontmoetingsplaatsen op hoofdlijnen gemaakt. Dit wordt middels actieve info gedeeld met de raad in februari 2023.</p>			
7.	Opstellen nieuw cultuurbeleid			△
	<p><u>Toelichting:</u> De planning van het op te leveren cultuurbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota cultuur te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland.</p> <p>De vertraging in de planning is reeds gemeld in de Berap juli, augustus. Inmiddels is de LTA aangepast op de nieuwe planning, daarom is er geen afwijking meer.</p>			
8.	Uitvoering geven aan "Súdwest-Werkt werkt door"			
	<p><u>Toelichting:</u> We hebben de stap gemaakt om alle werkzoekenden die bij ons een Participatie wet-uitkering hebben, in beeld te krijgen en te houden. De inhoudelijke aanpak gericht op re-integratie is vormgegeven in het project Súdwest Werkt! De aanpak is na de pilotfase geïntegreerd in de vier gebiedsteams.</p> <p>De aanpak tijdens de pilot stond in het teken van het in beeld hebben, krijgen en houden van alle uitkeringsgerechtigden binnen onze gemeente. Degene die het betreft werd vervolgens ingedeeld in één van de drie groepen: Van Waarde - Perspectiefrijk - Kansrijk. We zien dat de verdeling Kansrijk, Perspectiefrijk en van Waarde de afgelopen twee jaar enorm is veranderd. De meest kansrijke werkzoekenden zien we bijna niet meer terug in de uitkering.</p> <p>In- door- en uitstroom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal uitkeringsgerechtigden op 1 januari 2022: 2.176 • Aantal uitkeringsgerechtigden op 31 december 2022: 1.950 <p>Mede door de aanpak "Súdwest-Werkt werkt door" voldoen we aan het streven om meer uitstroom dan instroom te realiseren. Aandachtspunt is dat nog niet alle uitkeringsgerechtigden zijn gesproken en ingedeeld in genoemde categorieën.</p>			

Nr.	Speerpunt			
9.	Ontwikkeling van het Werkleerbedrijf			
<p>Toelichting: Op 17 november 2022 heeft de raad het voorstel tot aanpassingen van de GR, de zogenaamde eerste fase, aangenomen. Dit in lijn met de koers van het college om binnen de vernieuwde GR de kwesties die in het verleden werden gesignaleerd op het gebied van uitvoering, governance en financiën binnen het bestaande construct van Empatec op te lossen. De aanbevelingen in de raadsenquête uit 2021 en de verdere samenwerking met Empatec is verwoord in de Brede Verkenning die in 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. De doorontwikkeling naar het Werkleerbedrijf ligt voor in de Businesscase die in SWF eerder is aangehouden. Ook deze zal in 2023 aan de raad worden voorgelegd.</p>				

Overige zaken (going concern)

CHC De Tiid, Bolsward

Nu CHC De Tiid operationeel is, verschuift de aandacht naar de exploitatiefase. Stichting HCW kent een moeilijke opstart onder meer door corona. De stichting heeft het jaarplan en de financiële gegevens bij ons ingediend. Wij doen momenteel onderzoek naar de exploitatie van de stichting. Wij delen op korte termijn de uitkomsten van dit onderzoek met u.

Opvang van ontheemden uit Oekraïne

Algemeen

In maart 2022 is door een ambtelijk team gestart om diverse locaties in te richten voor het opvangen van Oekraïense ontheemden. Dit team is actief geweest tot begin augustus omdat op dat moment het project onder het sociaal domein is geplaatst. Hierbij is het team Ondersteuning Sociaal Domein primair verantwoordelijk, de manager is opdrachtgever voor het project.

We hebben tot 1 oktober gewerkt aan het opzetten van vier gemeentelijke opvanglocaties. Waarvan drie in een hotelsetting, De Galamadammen in Koudum, De Wymerts in Workum en Amicitia in Sneek. Nij Ylostins in IJlst is een zelfstandige woonvoorziening, hier wonen en koken de mensen zelfstandig. Dit alles is vanuit de crisisorganisatie opgezet en uitgevoerd. In de eerste instantie zijn zaken vanuit de doelmatigheid opgepakt en dat was ook mogelijk vanuit de landelijke handreiking. In deze periode is de ondersteuning vanuit onze ambtelijke organisatie groot geweest en daarin is een positieve manier van samenwerken ontstaan, die nog steeds aan de orde is.

Na 1 oktober zijn we van crisis organisatie naar normaliseren toe gaan werken en kunnen we op dit moment zeggen dat er geen crisisorganisatie meer draait. Het project is onderdeel van onze organisatie geworden. We gaan uit van een rechtmatige werkwijze met daarin zeker de doelmatigheid voor ogen. Dat wordt in de handreiking van ons verwacht en hebben de bewoners van de locaties ook nodig. We zijn momenteel bezig met diverse aanbestedingen met betrekking tot de beveiliging en catering. Ook worden op dit moment de huurcontracten van de locaties verlengd voor een jaar, dit omdat we tot zeker maart 2024 de zorg vanuit de gemeenten blijven verlenen. Dit gaat in samenspraak met inkoop.

We zetten op dit moment meer in op de maatschappelijke ondersteuning en zetten daarbij de bestaande zorgstructuur meer in. Begeleiden de ontheemden naar de juiste loketten, werk, onderwijs en de zorgstructuur. Zetten op de opvanglocaties in op Nederlandse taallessen, fiets lessen etc. en ondersteunen via vaste tolken het dagelijks leven.

We werken nauw samen met een grote groep vrijwilligers die op de locaties helpen met de dagelijkse klusjes, begeleiden de bewoners naar ziekenhuis, huisarts en tandarts. De vrijwilligers worden begeleid en aangestuurd door het Leger des Heils. We zijn hier vanaf de start in maart met het Leger des Heils een contract mee aangegaan en werkt voor beide partijen naar tevredenheid. Dit contract wordt verlengd voor een jaar en past binnen de aanbesteding eisen en ook hierin werken we nauw samen met inkoop.

De dagelijkse aansturing van dit project wordt verzorgd door de projectmanager en de locatiemanagers. Twee beleid-kwaliteit medewerkers zijn ondersteunend in het uitvoeren van de handreiking opvanglocatie Oekraïense ontheemden. En op de locaties zijn een aantal locatiemedewerkers werkzaam in de ondersteuning van de bewoners.

Per 1 december is er een nieuwe locatie opgezet op It Soal in Workum, dat is een zelfstandige woonvoorziening. De particuliere opvang in Hindeloopen is per 1 augustus een gemeentelijke opvanglocatie geworden. Het is voor particuliere initiatieven steeds lastiger de zorg te blijven verlenen en gaan wij als gemeente daarin een regie rol in pakken. Dit met betrekking tot kwaliteit, ondersteuning gastgezin en het uitvoeren van de handreiking.

De huidige stand van opvangplekken in Súdwest-Fryslân in de gemeentelijke en particuliere opvanglocaties staat op 783 Oekraïense ontheemden. We bespreken in het bestuurlijk overleg of de wens van uitbreiden aanwezig is. Op Veiligheidsregio niveau is deze wens er wel. De prognose is dat we landelijk in 2023 naar 90.000 ontheemden gaan en in 2024 naar 120.000. Voor Friesland betekent dat ook een uitbreiding van opvanglocaties. Súdwest-Fryslân vangt nu de juiste hoeveelheid ontheemden op wat is gesteld.

Financiën

Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne

Gemeentelijke opvang

In opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft extern onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix -in de zomer van 2022- onderzoek gedaan naar de kosten voor gemeenten het opvangen van Oekraïners. Dit onderzoek heeft geleid tot een verlaging van het normbedrag. Het normbedrag per gerealiseerde opvangplek was van 1 maart 2022 tot en met 14 oktober 2022 € 100,- per dag en is per 15 oktober 2022 gedaald tot € 83,- per dag.

Naast deze wijziging is ook de garantieregeling aangepast. De garantieregeling -dat gemeenten de werkelijke kosten kunnen declareren als ze niet uitkomen met het normbedrag per dag- is beperkt tot wanneer gemeenten in betekenende mate niet uitkomen. Het begrip 'in betekenende mate' wordt niet gekwantificeerd. Daarbij licht de minister toe: "De huidige praktijk waarin over inzet van duurdere accommodatietypes, zoals hotels, vakantieparken en schepen, vooraf afstemming plaatsvindt met het ministerie wordt daarbij voortgezet."

Particuliere opvang

Naast de bovengenoemde wijzigingen is er in de bekostigingsregeling een aanvullende bepaling opgenomen ten behoeve van de uitvoeringskosten van de particuliere opvang. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de uitvoeringskosten, een normbedrag van € 210 per geregistreerde persoon per maand waarin aan deze persoon een verstrekking is gedaan.

Algemeen

De bekostigingsregeling loopt van 1 maart 2022 tot en met 28 februari 2023 of tot en met de dag waarop een binnen dat tijdvak bij de Staten-Generaal ingediend voorstel van wet waarop deze regeling komt te berusten is verworpen, danwel, indien dat voorstel tot wet is verheven en in werking is getreden, tot en met de dag waarop die wet vervalt. Medio oktober 2022 hebben we een voorschot van € 8.000.000 van het Ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen.

Leerlingenvervoer

Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij hiervoor hebben gemaakt. De decentralisatie uitkering ziet toe op de periode vanaf de start van het schooljaar 2022-2023 tot aan de start van de kerstvakantie in december 2022. We hebben via de septembercirculaire 2022 eerder € 96.000 ontvangen. We ontvangen nu nog eens € 101.000. De kosten voor het vervoer hebben we gemaakt in 2022. Deze inkomsten en de bijbehorende uitgaven worden dan ook verwerkt in de jaarrekening 2022.

Tijdelijke onderwijshuisvesting

De kinderen die vanuit Oekraïne naar Nederland zijn gekomen, zijn leerplichtig en moeten naar school. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het faciliteren van onderwijshuisvesting. Het gaat hierbij om

het primair onderwijs (tot 12 jaar) en het voortgezet onderwijs (12 tot en met 18 jaar). In het verlengde van het bovenstaande is op 14 september jl. de specifieke uitkering voor tijdelijke onderwijshuisvesting in de Staatscourant gepubliceerd. Op basis van deze regeling vergoedt het Rijk de kosten die gemeenten maken voor de tijdelijke onderwijshuisvesting ten behoeve van leerplichtige ontheemde kinderen uit Oekraïne.

De specifieke uitkering voor tijdelijke onderwijshuisvesting loopt van 1 maart 2022 tot en met 31 juli 2023. Gemeenten hebben vóór 1 november 2022 de aanvraag in moeten dienen bij Dienst Uitvoering Onderwijs.

De kosten die voor onze gemeente in aanmerking komen zijn: a. de eerste inrichting van tijdelijke onderwijshuisvesting, b. de ingebruikneming van tijdelijke onderwijshuisvesting, c. de huur van tijdelijke onderwijshuisvesting en d. het gereedmaken van tijdelijke onderwijshuisvesting voor het onderwijs aan leerplichtige ontheemde jongeren. Op basis hiervan komen we op een totale vergoeding van € 250.000. Voor de periode 1 november 2022 tot en met juli 2023 is er een begroting opgesteld.

Eind november 2022 hebben we een definitieve beschikking van € 250.000 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontvangen.

Decentralisatie uitkering - Meerkosten Oekraïne Sociaal domein

De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015 en de Jeugdwet, en de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek uit de Wet publieke gezondheid ligt óók voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot in omvang dat dit niet als een onderdeel van gebruikelijke fluctuaties gezien kan worden. Daarnaast leidt de opvang van Oekraïense ontheemden tot clustering bij specifieke gemeenten, namelijk in die gemeenten waar opvanglocaties zijn gerealiseerd. De compensatie is vastgesteld op basis van (een raming) van daadwerkelijke aantallen opgevangen Oekraïense ontheemden.

Onze kosten zijn gemaakt in 2022. Deze kosten worden daarmee in de jaarrekening verwerkt. De ontvangen compensatie van € 163.000 staat hier tegenover. Mogelijk ontvangen wij -ten laste van deze middelen- een claim van de Veiligheidsregio. We kunnen daarom besluiten om dit bedrag daarvoor te reserveren middels een resultaatbestemming.

Verantwoording 2022

Voor zowel de bekostigingsregeling voor de opvang van ontheemde Oekraïners als voor de specifieke uitkering voor tijdelijke onderwijshuisvesting moeten gemeenten over 2022 verantwoording afleggen. De verantwoording wordt afgelegd op basis van de jaarrekening 2022 en via het systeem van single information, singel audit (SiSa).

Overzicht 2022

In het onderstaande overzicht staan de inkomsten en uitgaven van 2022.

2022 OVERZICHT OPVANG OEKRAÏENSE VLUCHTELINGEN					
Gemeentelijke opvang (incl. verstrekkingen)		Aantallen		Uitgaven 2022	Inkomsten Rijk 2022
	Uitgaven	dec-22	Leerlingenvervoer	€ 78.930	€ 197.000
Galamadammen Koudum	€ 3.284.592	151			
Amicitia Sneek	€ 2.255.974	100		Uitgaven 2022	Inkomsten Rijk 2022/2023
Ny Ylostins IJlst	€ 608.217	73	Tijdelijke onderwijshuisvesting	€ 93.261	€ 250.000
De Wymerts Workum	€ 1.162.888	82			
It Soal Workum	€ 148.374	130	Particuliere opvang	Uitgaven 2022	Inkomsten Rijk 2022
Stadsboerderij Hindeloopen	€ 83.235	32	Verstrekkingen ed	€ 652.691	€ 652.691
Uitgaven inhuur	€ 727.725				
Totaal	€ 8.271.007	568	Gem. aantal mrt t/m dec	149	
Inkomsten van maart 2022 tot	zondag 1 januari 2023	excl. btw	Uitvoeringskosten	Uitgaven 2022*	Inkomsten Rijk 2022
Totaal	€ 9.484.794		Totaal	€ 41.524	€ 312.900
Inkomsten uitvoering transitie 2022	€ 62.244		Inkomsten GOO + POO	€ 10.608.103	excl. decentralisatie uitkering
Inkomsten transitiekosten 2022	€ 77.755	excl. btw	Uitgaven GOO + POO	€ 9.014.764	excl. leerlingenvervoer en TOHV
			Saldo 2022	€ 1.593.339	

De uitvoeringskosten van de gemeente vallen onder de normbedragen en zijn in 2022 niet meegenomen in de uitgaven. In 2023 zal de inzet van de interne medewerker wel worden meegenomen.

Naar verwachting hebben we een positief resultaat. Nog niet alle gegevens zijn bekend (o.a. vergoeding transitiekosten en eventuele correctieboekingen) dus het is onder voorbehoud van wijzigingen.

Het definitieve resultaat willen we middels resultaatbestemming mee nemen in het budget van 2023.

3 Programma 2: Ruimte

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Opstellen van een sociaal economisch actieplan			
	<p>We stellen met en onze partners in bedrijfsleven, samenleving en onderwijs een nieuw sociaal economisch actieplan op. Hierin is de centrale vraag hoe we onze economie toekomstbestendiger en circulaarder kunnen maken, aansluitend op de mondiale ontwikkelingen en randvoorwaarden zoals die onder meer in de RIS III strategie zijn benoemd.</p> <p>In 2022 hebben we verschillende stappen gezet. Er is een conceptplan (actielijnen) opgesteld dat we in een brede sessie met ondernemers en stakeholders hebben besproken en verder gevuld. De input hieruit was waardevol en is verwerkt.</p> <p>Het actieplan wordt in januari 2023 besproken met raadsleden en opnieuw met ondernemers en zal uiterlijk eerste kwartaal 2023 worden vastgesteld.</p>			
2.	Maken van nieuwe afspraken over bedrijventerreinen			
	<p><u>Toelichting:</u> Bedrijven in onze gemeente moeten een goede plek hebben om te kunnen ondernemen. De Hemmen III wordt gerealiseerd, maar we zien dat in de rest van de gemeente weinig tot geen ruimte is voor de vestiging of verplaatsing van bedrijven. Ook in andere, kleinere kernen moet daarom ruimte worden geboden voor meer lokale vraag zoals in kernen als Bolsward en Makkum.</p> <p>We hebben in 2022 met de provincie en de gemeente Fryske Marren nieuwe (globale) afspraken gemaakt voor de periode tot en met 2030. Het college is akkoord gegaan. Gedeputeerde Staten hebben inmiddels ook ingestemd en daarmee zijn de afspraken nu bekrachtigd.</p>			
3.	Werken aan een gastvrijer Súdwest-Fryslân > nieuw toeristisch beleid opstellen			
	<p><u>Toelichting:</u> De gastvrijheidseconomie is één van onze parelsectoren net als de maritieme sector en de sector agro food. Ons beleid voor de parelsectoren leggen we deels vast in het nieuwe economische actieplan. Om de gastvrijheidseconomie en ons beleid en verbinding met de sector aandacht te geven doorlopen we hierin een afzonderlijk traject.</p> <p>In 2022 is het position paper Gastvrijheidseconomie Súdwest-Fryslân opgeleverd. Het geeft inzicht in sectorale trends en ontwikkelingen (internationaal, nationaal, provinciaal, lokaal), scans van relevant beleid, en een analyse van de gastvrijheidssector in Súdwest-Fryslân. Het position paper moet worden gezien als brondocument dat als basis dient voor het opstellen van een visie en uitvoeringsagenda voor de gastvrijheidseconomie van Súdwest-Fryslân.</p> <p>Op basis van dit position paper (ofwel brondocument) is een startdocument opgesteld dat inzicht biedt in de kansen en opgaven, de daaruit voortkomende ontwikkelijnen voor onze gastvrijheidseconomie en de route beschrijft richting een visie en uitvoeringsagenda. We sturen de raad het Startdocument 'Gastvrij Súdwest-Fryslân 2030' in februari 2023 als actieve info toe. Dit startdocument biedt inzicht in de positie, kansen en opgaven voor onze gastvrijheidseconomie en is bouwsteen voor het visietraject (visie en uitvoeringsagenda) waarin we samen met alle betrokken partijen toewerken naar een breed gedragen visie op de gastvrijheidseconomie van SWF. Gedurende dit traject worden college en raad actief betrokken. Het raadsvoorstel ter vaststelling van de visie op gastvrijheidseconomie verwachten we in augustus 2023.</p>			

Nr.	Speerpunt			
4.	Klimaatagenda > uitvoeren agenda 2022 en opstellen agenda 2023			
<p>Toelichting: Naar verwachting komt de Klimaatagenda SWF 2023 in de raad van april.</p> <p>Uitvoering Klimaatagenda 2022 De meeste activiteiten uit de Klimaatagenda SWF 2022 zijn verlopen volgens planning. De raad is in december 2022 via Actieve info geïnformeerd over de Transitievisie Warmte, Aanpak schil 3, die vertraging heeft opgelopen als gevolg van capaciteitstekort. Naar verwachting is deze aanpak medio 2023 gereed. We hebben een aantal onderdelen uit de Klimaatagenda SWF 2022 gelicht:</p> <p>NuLelie en netcongestie Door de Energietransitie staat het elektriciteitsnetwerk onder andere in Fryslân zwaar onder druk. Gevolg is dat bedrijven soms niet kunnen uitbreiden en dat zonnepanelenparken niet kunnen worden aangesloten. Om deze problematiek op te lossen is netwerkbeheerder Liander het project NuLelie gestart. Doel van het project is om voor de 10 jaar het elektriciteitsnetwerk voldoende up-to-date te hebben. Duidelijk is wel dat een groot deel van Sneek (De Hemmen 3) als eerste pilot is aangewezen. Ondanks dat lijkt ook Sneek wat op te schuiven in de tijd. Hierover worden gesprekken met Liander gevoerd. Hoewel de congestie op het onderstation (transformator) aandacht vraagt, verloopt de NuLelie (de bekabeling) volgens planning.</p> <p>Gemeentelijk Warmtebedrijf De komende decennia zal er in alle dorpen en wijken een alternatief voor aardgas komen. Er ontstaan dan nieuwe energiesystemen. De vraag is wie deze energiesystemen beheert en in eigendom heeft. We zijn aan het onderzoeken welke maatschappelijke en bedrijfsmatige doelen het warmtebedrijf moet realiseren en welke organisatievormen hierin kunnen voorzien. In het tweede kwartaal van 2023 verwachten we een terugkoppeling van de bevindingen te kunnen geven.</p> <p>Uitvoering Transitievisie Warmte De Transitievisie Warmte (TVW) is op 30 september 2021 door de raad vastgesteld. Doel is om in SWF voor 2030, 8000 woningen van het aardgas te halen. Op dit moment zetten wij alleen in op initiatieven van onderop. Om 8000 woningen vóór 2030 van het aardgas te halen, zijn we met de betrokken inwoners aan de slag met de lopende projecten: Het Eiland (Sneek): 900 woningen (aquathermie), Heeg: 1.069 woningen (aquathermie), Bolsward: 4.777 woningen (heel Bolsward: restwarmte, geothermie, waterstof), Workum: 2.041 woningen (restwarmte/aquathermie), totaal: 8.787 woningen.</p> <p>Windmolens Nij Hiddum Houw In 2021 heeft Vattenfall de gemeente gevraagd of zij samen met Wetterskip Fryslân belangstelling heeft om vier windmolens bij Nij Hiddum Houw te kopen. De laatste punten van de aankoop worden op dit moment afgehandeld. Naar verwachting zal het windpark in maart 2023 overgaan naar de overheden. Daarna start het participatietraject voor omwonenden.</p> <p>Klimaatadaptatie Met het in 2021 vastgestelde ‘Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie’ geeft de gemeente SWF invulling aan de ambitie om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn. Hierbij ligt momenteel het accent op het programma ‘Life IP Klimaatadaptatie’ waarin de gemeente onder de projectnaam ‘Life IP Klimaatbestendig Súdwest-Fryslân’ participeert. Life IP Klimaatadaptatie (2022-2027) is een Nederlands programma met cofinanciering door de Europese Unie (EU). Het doel van het programma is om de uitvoering van adaptatiemaatregelen in Nederland te versnellen. Om inwoners bewust te maken en te betrekken bij het thema zijn er verschillende activiteiten georganiseerd.</p>				

Nr.	Speerpunt			
5.	Ontwikkelagenda: van ontwikkelagenda naar ontwikkelmachine			
	<p>In 2022 hebben we de kaders van het ontwikkelfonds vastgesteld. Bij de begroting 2023 heeft de Raad hierover besloten. Onderdeel van deze besluitvorming is dat het college gemandateerd is te beschikken over een deel van het Ontwikkelfonds om snel te kunnen handelen in de voorbereiding van projecten. In 2022 zijn belangrijke reserveringen voorgelegd voor de IJsselmeerkust en de herstelwerkzaamheden Bolsward. Een aantal projecten dat mogelijk in aanmerking komt voor cofinanciering uit het Ontwikkelfonds bevindt zich in de voorbereidende fase. Het betreft (Europese) projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame opwekking en op het gebied van leefbaarheid. In 2023 gaan we hier mee verder. De nieuwe programma structuur biedt hiervoor een belangrijke basis.</p>			
6.	Woningmarkt versnellen en opstellen Woon-zorgvisie			
	<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> In 2021 zijn verschillende gemeentelijke gronden in ontwikkeling genomen (oa in Sneek Harinxmaland, Woudsend, Scharnegoutum, Bolsward en Oosthem). In 2022 zijn deze plannen verder uitgewerkt en/of de planologische procedures gestart. Een aantal gemeentelijke locaties zijn in 2022 ter besluitvorming voorgelegd, zoals in Boazum, Folgsgare en Heeg. Daarvoor is de planvorming in 2022 opgestart. Tevens is/wordt er gewerkt aan diverse gemeentelijke plannen in Sneek, zoals IJlsterplein en Houkepoort. In 2022 heeft het college besloten om medewerking te verlenen aan woningbouwontwikkelingen van marktpartijen, zoals in Makkum en Stavoren. Andere ontwikkelingen van marktpartijen zijn in 2022 verder uitgewerkt en/of de planologische procedure is hiervoor gestart (zoals Het Perk en Het Eiland te Sneek). De gemeente is in 2022 in gesprek geweest met de kernen Hindeloopen, Blauwhuis en Oudega in gesprek over de mogelijkheden van woningbouw. Dit proces wordt actief door de gemeente gefaciliteerd. De uitkomsten daarvan worden in 2023 verwacht. <p>De versnelling geeft grote druk op de nodige capaciteit. Gekoppeld aan een gespannen arbeidsmarkt resulteert dit in langere doorlooptijden van projecten.</p> <p>In 2021 is gestart met visievorming Wonen & Zorg. Dit krijgt vorm in een Omgevingsprogramma Wonen & Zorg. Dit doen we samen met woningcorporaties, zorginstellingen het zorgkantoor, Wmo-raad en de huurdersverenigingen. Het Omgevingsprogramma is in september 2022 behandeld door het college. Het Omgevingsprogramma wordt februari 2023 opiniërend door de raad behandeld. Na vaststelling zal het omgevingsprogramma bestuurlijk worden besproken met onze partners.”</p>			
7.	Vitaal landschap: experimenteergemeente			
	<p>Toelichting:</p> <p>Het was een roerig jaar voor de landbouw- en natuuroopgaaf. Het Rijk zette de discussies op scherp door in meerdere brieven forse doelstellingen te benoemen (o.a. de brief met ‘het kaartje’ van minister Van der Wal in juni). De nodige afstemming met landbouwsector en andere stakeholders was nodig om zicht te krijgen op consequenties. Bijv. rond vergunningverlening en haalbaarheid van nieuwe planconcepten. Ook ontstond reuring over de aanwijzing van stikstofgevoelig gebied in de Fûgelhoeke (bij Koudum). De gemeente stelde beroep in. Binnen het veenweidegebied is o.a. gewerkt aan de startnotitie voor gebiedsproces Idzegea. Onrust binnen de sector vroeg ook hier extra afstemming; door deze dialoog is het gebiedsproces ‘op de rails’ gebleven. In het Veenweidegebied is ook een Funderingsaanpak in besluitvorming gebracht (feitelijke uitrol 2023). In de Kleiweide/Greidhoeke Plus is (binnen de Regio Deal Natuurinclusieve landbouw) geld beschikbaar gekomen voor de ondersteuning van kleinere initiatieven (samen met Waadhoeke/Leeuwarden). De aanpak Programma Vitaal Landschap is in 2022 verder overdacht in samenhang met de uitrol van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de doorvertaling naar Fryslân (FPLG). Met andere gemeentelijke programma’s wordt, in lijn met het coalitieakkoord, hier tot een verdere inrichting/ aanscherping gekomen met een bijpassende personele inzet (keuzes begin 2023). De in SWF</p>			

Nr.	Speerpunt	
	ontwikkelde aanpak Composteren bij de boer krijgt ook in andere Friese gemeenten gestalte (in 2023); in de voorbereiding wordt expertise vanuit SWF benut.	
8.	Implementatie Omgevingswet	
	<p>Toelichting: De geplande datum inwerkingtreding Omgevingswet is door de minister uitgesteld van 1-7-2023 naar 1-1-2024. Twee kernpunten: financiële gevolgen en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).</p> <p>Ondanks het herhaaldelijke uitstel van de datum inwerkingtreding van de Omgevingswet, is SWF vrijwel gereed voor de feitelijke invoering. Gefaseerd wordt/is het CLO (Centric voor de Leefomgeving) ingevoerd waarbij er een aansluiting wordt/is gerealiseerd met het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet). Daarnaast zijn de meeste betrokken medewerkers opgeleid en getraind en is de besluitvorming m.b.t. het nieuwe legesmodel op route. Ook zijn er afspraken gemaakt met de ketenpartners om de daadwerkelijke uitvoering van de Omgevingswet goed te laten verlopen.</p>	

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

4 Programma 3: Bestuur

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Professionele organisatie			
<p>Toelichting: De wereld om ons heen verandert continue en daarmee ook ons werk. We willen ons op een organische manier aanpassen aan de wensen vanuit de Mienskip. Hierbij organiseren we ons werk anders en zorgen ervoor dat onze werkprocessen actueel en passend zijn. We werken volop verder aan alle opgaven en de kwaliteit van onze dienstverlening aan de Mienskip, de professionaliseringsslagen die we daarin hebben te maken zijn gericht op het realiseren van de opgaven en transities die nodig zijn om de kwaliteit van onze dienstverlening aan de Mienskip te blijven waarborgen. Dit gebeurt volgens drie hoofdlijnen: Mens (krachtige professionals), Methode (slimme werkwijzen) en Middelen (financieel gezond). Er wordt gestuurd op kwaliteit van zowel proces als inhoud, het verkorten van doorlooptijden en verlaging van kosten. Dit moet leiden tot een continue drive op zoek naar en het behalen van de meest effectieve en efficiënte uitvoering van het werk. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht en ‘ingebakken’ in onze organisatiecultuur. Door continu alert te zijn op de beste manier van organiseren is automatisch aandacht voor het afwegingskader rondom zelf doen, samenwerken of uitbesteden.</p> <p>Naast meer projectmatige aanpak van procesoptimalisaties zetten we ook in op een cultuur waarin medewerkers zelf het voortouw nemen tot verbeteringen in de dienstverlening en de organisatie van hun eigen werk. Monitoring en managementinstrumenten ondersteunen hierbij, capaciteitsplanningen (strategische personeelsplanning) en managementrapportages zijn hiervoor ingezet.</p>				
2.	Vernieuwing lokale democratie			
<p>Toelichting: <i>Opkomst bevorderende activiteiten verkiezingen</i> Er zijn vernieuwende initiatieven ontplooit om de opkomst bij de verkiezingen in maart 2022 te verhogen naar minimaal 60%, onder andere door jongeren intensief bij de politiek te betrekken. Er is vanuit het Programma Vernieuwing Lokale Democratie gezocht naar samenwerking met de werkgroep Veranderende rol van de raad die reeds in de vorige bestuursperiode actief was. Deze werkgroep bestond uit een afvaardiging van de gemeenteraad, de verantwoordelijk portefeuillehouder en de griffie. Om een opkomstpercentage van 60% te halen zijn veel verschillende middelen ingezet. Het uitgangspunt voor de campagne was om de informatie zo laagdrempelig en inclusief mogelijk te maken voor alle benoemde doelgroepen. Hieronder volgt een overzicht van alle opkomst bevorderende activiteiten. Bijna alle middelen en activiteiten zijn volgens plan ingezet. Daardoor was er een afwisselende mix van online en offline communicatie voor de verschillende benoemde doelgroepen.</p> <p><i>Kinderparticipatie</i> Naast de Kinderconferentie is er in 2022 voor het eerst een Kinderburgemeester aangesteld, samen met zijn/haar team van tien rayonhoofden.</p> <p>Daarnaast wordt er op basisscholen gewerkt met het lespakket over burgerschap, genaamd: Pak@Democratie. Via dit lespakket doen hele klassen al het voorwerk, waar op de Kinderconferentie verder aan wordt gewerkt. Uiteindelijk komen daar adviezen aan de gemeente uit. De Kinderburgemeester en zijn/haar team vormen de schakel tussen deze adviezen enerzijds en de uitvoering die de gemeente daaraan geeft anderzijds. Op deze manier krijgt de gemeente inzicht in hoe deze leeftijdsgroep denkt over de gemeente en wat zij belangrijk vinden voor hun eigen leefomgeving. Hiermee stimuleert de gemeente actief kindparticipatie en wordt het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen t.o.v. de eigen leefomgeving bevorderd.</p>				

Tienskip

Binnen de gemeente is Tienskip actief. Tienskip is een organisatie voor en door jongeren met als doel een brug te slaan tussen jongeren de lokale politiek: de democratische energie aanwakkeren. Dit doen zij op verschillende manieren, maar voornamelijk met projectdagen op het voortgezet onderwijs. De organisatie wil vooral jongeren laten zien wat zij zelf kunnen bijdragen aan hun gemeenschap.

Overige zaken (going concern)

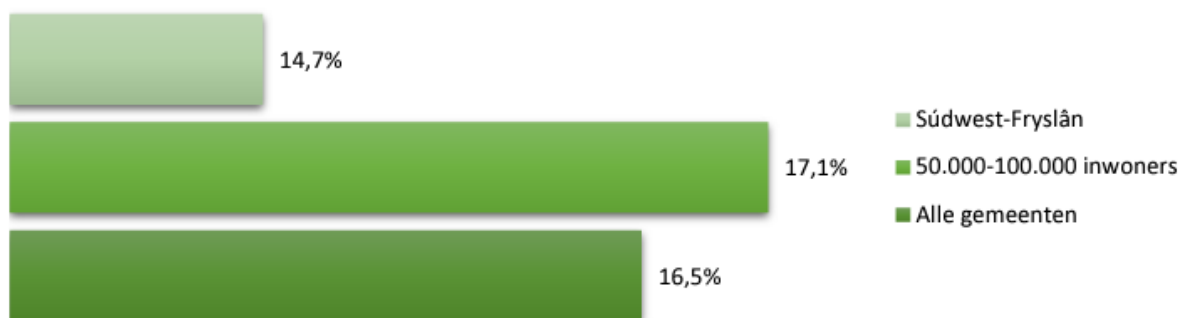
Inhuur personeel

We verwachten over 2022 uit te komen op een bedrag van € 11,6 miljoen voor externe inhuur, exclusief seizoenskrachten en Data Fryslân. Een overzicht hiervan vindt u op de volgende pagina.

Om te beoordelen of SWF een relatief hoog of laag percentage externe inhuur heeft, is het interessant om SWF te vergelijken met landelijke gegevens. De meest recente gegevens zijn over 2021. De Personeelsmonitor A&O (benchmark) over 2022 is nog niet beschikbaar. Deze gegevens zijn ook opgenomen in het Sociaal jaarverslag 2021 van de gemeente Súdwest-Fryslân:

Het inhuurpercentage is ten opzichte van 2020 gestegen van 12,8% naar 14,7% maar is nog steeds lager dan de landelijke benchmark. Het percentage gaat over de totale uitgaven en is dus inclusief de jaarlijks terugkerende inhuur van seizoenskrachten voor onze bruggen, havens en groenvoorziening.

Uitgaven externe inhuur in procenten van de loonsom 2021 incl. benchmark

Overzicht inhuur personeel

Keten	Afdeling	soort	Bedrag
Bedrijfsvoeren	Bestuurszaken		74.327
	Communicatie		261.715
	DIA	DataFryslân	-12.298
			53.759
	Facilitair		30.957
	Financien		62.303
	Human resource		71.873
	I&A		703.136
	Juridische- en Veiligheidszaken		310.005
Totaal Bedrijfsvoeren			1.555.779
Centraal	Directie		1.389
	Domein Bedrijfsvoeren		1.072
	Griffie		51.716
Totaal Centraal			54.177
Klantencontacten	Belastingen		163.959
	Burgerzaken		55.560
	Dienstverlening		18.799
	Dom Dienstverleners: ketenvoorzitter Klantcontacten		200.745
	Klantcontactcentrum - KCC		409.913
Totaal Klantencontacten			848.975
Omgeving	Handhaving Publiek Domein		99.068
	Omgeving - Ondersteuning en Advies		700.432
	Omgeving - Ruimtelijke Ontwikkeling		749.032
	Omgeving - Toezicht en Handhaving		216.711
	Vergunningen		808.162
Totaal Omgeving			2.573.404
Ontwikkelen	Ontwikkelen		285.993
Totaal Ontwikkelen			285.993
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	552.794
		WSW Seizoenkrachten	233.381
			58.525
	Schoon	Seizoenkrachten	214.494
			115.177
	Vastgoed		22.264
	Water	Seizoenkrachten bruggen en havens	1.168.249
		WSW Seizoenkrachten	407.323
			272.399
	Wegen		396.931
Totaal Openbare Ruimte			3.441.538
Sociaal Domein	Administratie & Beheer SD		129.628
	Beleid Sociaal Domein		1.478.416
	Cultuur en sport		88.270
	Dom Dienstverleners: ketenvoorzitter Sociaal Domein		333.738
	GT Bolsward e.o		286.639
	GT Buitengebied SWF		282.406
	GT Sneek Noord		862.252
	GT Sneek Zuid		527.460
	Ondersteuning		1.364.700
	Vastgoed		7.205
Totaal Sociaal Domein			5.360.715
Eindtotaal			14.120.581
Seizoenskrachten en DataFryslân			
Omschrijving kenmerk 5	Omschrijving afdeling	soort	Som van Bedrag
Bedrijfsvoeren	DIA	DataFryslân	-12.298
Openbare Ruimte	Groen	Seizoenkrachten	552.794
		WSW Seizoenkrachten	233.381
	Schoon	Seizoenkrachten	214.494
	Water	Seizoenkrachten bruggen en havens	1.168.249
		WSW Seizoenkrachten	407.323
Eindtotaal			2.563.944
Totaal inhuur excl. seizoenkrachten en DataFryslân			11.556.638

Tussenstand onrechtmatigheden aanbestedingen 2022

Prognose onrechtmatigheden		
<i>doorlopend uit 2021 en eerder</i>		bedrag
Inhuur Ruimtelijke Ordening, Wabo en Omgevingswet	€ 443.000,00	
Inhuur projectleiders, bestekschrijvers e.d.	€ 155.000,00	
Parkeerautomaten Taxameter	€ 72.000,00	
Bespaarwinkel uitvoering RRE	€ 44.000,00	
Data Fryslân	€ 34.000,00	
Transitiemanager	€ 24.150,00	
		€ 772.150,00
<i>nieuwe onrechtmatigheden 2022</i>		
Inkoop laptops en devices	€ 231.000,00	
Inhuur handhaving participatiewet	€ 143.000,00	
Inhuur Beleid Sociaal Domein	€ 112.728,00	
Bespaarwinkel uitvoering RREW	€ 28.000,00	
Postbezorging	€ 280.000,00	
		€ 794.728,00
Totale voorlopige prognose 2022		€ 1.566.878,00
(op basis van uitgaven tot half oktober, exclusief opvang ontheemden)		

Hoewel aangetekend moet worden dat dit bedrag is ingeschat op basis van uitgaven t/m half oktober 2022, werd in juli van dit jaar nog ingeschat dat dit bedrag € 1,4 miljoen zou bedragen.

Voor het boekjaar 2022 werd voorlopig op basis van de huidige gegevens minimaal € 1,4 miljoen aan onrechtmatige inkoop verwacht op basis van inhuur ruimtelijke ordening, Wabo en omgevingswet € 680.000; inhuur taxateurs € 165.000; parkeerautomaten Taxameter € 72.000; schoonmaak € 390.000; inkoop teelaarde € 88.000; en veegborstels € 90.000. Van deze posten is een deel gerepareerd in de loop van boekjaar 2022, het resterende deel viel voornamelijk op basis van reeds gemaakte contractuele afspraken niet meer te herstellen.

Er zijn echter er ook nieuwe onrechtmatige inkoop opgetreden. Dat betreft onder andere voor de inkoop van laptops en tablets. Er was een contract tot stand gekomen door een Europees aanbestedingstraject, maar dit liep af -na verlenging- per 1 juli 2022. Daarna is zonder openbare aanbesteding ingekocht, leidend tot een foutbedrag van € 231.000. De inhuur in het sociaal domein betreft ingehuurde medewerkers, die niet via het DAS-systeem zijn ingeleend. Met betrekking tot de postbezorging is er sprake van een contract met postnl, dat voor de periode van 3 jaar boven de grens van € 750.000 uitkomt. Tot slot is de Bespaarwinkel weer rechtstreeks ingehuurd voor de uitvoering van een duurzaamheids subsidie. Uiteraard is deze stand voorlopig en zullen op deze dossiers waar mogelijk ook reparatie-acties gaan plaatsvinden.

De inkoop als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne zijn in deze tussenstand niet opgenomen, deze zijn echter wel een risico voor wat betreft Europese regelgeving. Er zijn inmiddels diverse voorbereidingen voor Europese aanbestedingstrajecten opgestart, op het vlak van beveiliging, catering en schoonmaak.

Het is niet uit te sluiten dat bepaalde uitgaven, die al zijn gedaan in de eerste fase van deze crisisopvang, als onrechtmatig moeten worden beschouwd. Dit is met name gerelateerd aan de vraag hoe lang overeenkomsten - die onderhands op basis van dwingende spoed zijn afgesloten - mogen duren. Niet langer dan noodzakelijk, maar de regelgeving schrijft geen termijnen voor. Per overeenkomst zal waarschijnlijk moeten worden bepaald wat een redelijke looptijd is, hierbij alle omstandigheden in acht nemend.

5 Overzichten

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

6 Mutaties reserves

Verwachting verloop Algemene Reserve in 2022

In de tabel hieronder staat het verloop van de Algemene Reserve. De met een * gemarkeerde posten zijn nieuw ten opzichte van de vorige bestuursrapportage.

Ontwikkeling Algemene Reserve	2022
(bedragen x € 1.000)	
Stand per 31/12/2021 volgens JR 2021	15.469
<u>Reeds genomen raadsbesluiten</u>	
Af: Bestemmingsreserve ontmoetingsplaatsen	-500 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022, verwerking in 2022)
Af: Begroot resultaat 2022 volgens PB2022 (incl. amendementen)	-2.202 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022)
Bij: Restant coronacompensatie 2020	1.064 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Regeling coronacompensatie 2022	-1.000 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Aanjaagsubsidie Sneekweek	-125 Raadsbesluit 03-02-2022
Bij: Decembercirculaire 2021	80 Raadsbesluit 03-03-2022
Af: Tijdelijke maatregelen N7	-375 Raadsbesluit 03-03-2022
Bij: Werkelijk resultaat 2021	11.721 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Voorgestelde resultaatbestemmingen 2021	-4.772 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Uitvoeren motie Simmer yn Súdwest	-50 Raadsbesluit 14-7-2022 (Berap jan, feb, maart 2022)
Af: Beweegtoestellen Simon Havingaschool	-28 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Aankoop perceel Ferwoude	-100 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Uitvoeren motie Nationaal Modelspoor Museum	-135 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Bij: Resultaat Berap april, mei, juni 2022	142 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Bij: Resultaat Berap juli, augustus 2022	5.464 Raadsbesluit 17-11-2022 (Berap juli, augustus 2022)
* Af: Energietoeslag 2022	-1.160 Raadsbesluit 17-11-2022
Af: Resultaat Berap september, oktober 2022	-1.599 Raadsbesluit 22-12-2022 (Berap sept., okt. 2022)
* Af: Subsidieregeling energiecompensatie 2022	-1.100 Raadsbesluit 22-12-2022
Nieuwe Stand	20.795
<u>Nog verwacht</u>	
Bij: Nota reserves en voorzieningen	500 Verwacht (in 2023)
Stand na verwacht	21.295
> Niveau weerstandsvermogen	8.300
Vrij besteedbaar	12.995

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

7 Paragrafen

Betreffende de paragrafen is er niets om over te rapporteren.

8 Ontwikkelmachine en overige projecten

Hieronder rapporteren wij over alle actieve projecten uit de Ontwikkelmachine (projecten waarvoor krediet beschikbaar is gesteld en die nog niet zijn afgerond). Daarnaast informeren wij over projecten uit de ontwikkelmachine die in vergaande voorbereiding zijn. Deze projecten worden (grotendeels) gefinancierd vanuit het Ontwikkelfonds.

Daarnaast rapporteren we over overige projecten die niet gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds. Standaard rapporteren we over majeure projecten waar de raad een realisatiekrediet voor beschikbaar heeft gesteld. Mochten er significante afwijkingen zijn bij overige projecten, dan rapporteren we ook daarover, zolang er sprake is van een afwijking.

8.1 Ontwikkelmachine

Nr.	Project			
	Bolsward: Bolsward-west (ontsluiting) (Mobiliteit)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het jaar 2022 stond in het teken van optimaliseren van het oorspronkelijk ontwerp. Zoals eerder vermeld heeft de provincie als gevolg van de financiële overschrijding de geplande fietstunnel onder de Oude Rijksweg laten vervallen. Súdwest-Fryslân blijft uitgaan van een ongelijkvloerse kruising voor fietsers van en naar Exmorra en achterliggend gebied. We onderzoeken daarom samen met de provincie naar alternatieven. Vooreerst realiseert de provincie een gelijkvloerse oversteek. Daarna zal onze gemeente een ongelijkvloerse kruising initiëren. Hiervoor worden subsidies aangevraagd. Het ontwerp is eind 2022 zó vormgegeven dat goed aangesloten kan worden bij een eventuele ingreep in rijksweg A7 (aquaduct en kruising A7 met N359).</p> <p>Het onderdeel aansluiting Exmorraweg op rotonde N359 is 'vooruit' gehaald voor realisatie. Nu keuzes zijn gemaakt over kruispunt Marnezijl (o.a. carpoolplek) kan ook dit ontwerp worden afgerond. Uitstel, nieuwe werkvoorbereiding en hogere prijzen zullen tot hogere aanlegkosten leiden. In de begroting 2023 zijn hiervoor aanvullende middelen beschikbaar gesteld.</p>			
	Bolsward: Binnenstad-Herinrichting (Agenda Bolsward)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Fase 1 van de herstelwerkzaamheden, het deel voor De Tiid en enig herstel nabij het Broereplein, zijn in september 2022 uitgevoerd. De algemene reacties zijn positief. Het overige deel (fase 2) van het herstelwerk wordt half februari uitgevoerd en zal ongeveer 6 weken duren. Hierbij wordt het huidige ontwerp zoveel mogelijk in stand gehouden. De planning van de werkzaamheden communiceren we richting de werkgroep Herinrichting doorgaande route binnenstad Bolsward en inwoners/ondernemers van Bolsward. De raad heeft voor het herstelwerk middelen beschikbaar gesteld.</p>			
	Bolsward: Aquaduct Bolsward (Mobiliteit)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn inmiddels een technisch ontwerp, een begroting, een variantenstudie en een narratief met landschappelijke koppelkansen gereed. In het Bestuurlijk Overleg MIRT tussen provincie en rijk zijn vooreest andere prioriteiten gesteld. De komende periode zal uitwijzen in welke proces onze ambitie voor een aquaduct en in hoeverre verdere lobby richting rijk en Europa kan worden opgepakt.</p>			

Nr.	Project	
	Sneek: De Hemmen III (Economische zaken)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u>	
	<p>Bouwrijp maken Het terrein is op hoogte gebracht, het proces van zetting is gestart.</p> <p>Planning De kritieke activiteiten in de planning zijn momenteel niet het bouwrijp maken, maar de toevoer van elektriciteit en de verkeersontsluiting. Voor beide activiteiten is er afhankelijkheid van andere partijen. De huidige planning is samengevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwrijp 2023 eind • Nutstoevoer kavels 2024 begin (indien oplossing Liander) • Verkeersontsluiting 2024 medio • Uitgifte en bouw 2024 medio (indien tijdelijke ontsluiting) <p>Vanwege personeelstekorten bij adviesbureaus, en ook bij aannemers, én de lange(re) levertijden van materialen is er kans op vertragingen. Dit speelt breder bij ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Ontsluiting Het definitieve ontwerp van de ontsluiting is goedgekeurd door Rijkswaterstaat. De bouw ervan is naar verwachting halverwege 2024 gereed. De tijdelijke ontsluiting voor de bouw van bedrijfspanden wordt onderzocht. Ook deze partij bepaalt mede de voortgang.</p> <p>Toevoer nutsvoorzieningen Vanwege de overbelasting van het stroomnet en het onderstation Sneek is de toevoer van elektriciteit naar de bedrijfskavels voor begin 2024 niet meer gegarandeerd. Het project NuLelie van netbeheerder Liander moet de netinfrastructuur herstructureren voor de middenspanningscapaciteit, waaronder ook de aftakking naar De Hemmen III. Met Liander is afgesproken dat dit eind 2023 gereed is. Het onderstation is een apart verhaal; met spoed wordt met Liander naar integrale oplossing gezocht voor (tijdelijke) energievoorziening en het versneld realiseren van een nieuw onderstation te Sneek.</p> <p>GreX Vanwege de 2^e fase bedrijventerrein Hemmen 3, worden de GreX, het uitvoeringskrediet voor de ontsluiting van de Hemmen 3 en de bufferzone geactualiseerd. Dit vindt plaats in Q1 2023. Vanwege de algemene prijsstijgingen en de geconstateerde risico's is de verwachting dat er aanvullend krediet nodig is.</p>	
	Sneek: Stationsgebied (Agenda Sneek)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.	
	Sneek: IJlsterkade (Agenda Sneek)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.	

Nr.	Project	
	Sneek: De Potten, visievorming (Gastvrijheidseconomie)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het aanvullend participatietraject is in 2022 afgerond, inclusief twee gehouden enquêtes. De resultaten worden verwerkt in de concept-gebiedsvisie. Deze wordt in Q1 van 20223 aan de gemeenteraad voorgelegd.</p> <p>Er is een financiële overschrijding van zo'n € 15.000. Dit wordt deels opgelost door reguliere budgetten. E.e.a. is afhankelijk van hoeveel kosten we nog maken na de terinzagelegging.</p>	
	IJsselmeer opgave: Versterking Friese IJsselmeerkust (VFIJ) (IJsselmeerkust)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Beschikbaarheid zand Uitgangspunt voor de realisatie van de onderdelen Workum en de stranden is de beschikbaarheid van zand uit het IJsselmeer. Op verzoek van RWS is het op diepte brengen van de vaargeul door de provincie Fryslân i.v.m. verzilting tijdelijk stop gezet. RWS en provincie zijn in gesprek over de consequenties hiervan en zoeken naar alternatieven. Planning van uitvoering is afhankelijk van de beschikbaarheid van zand.</p> <p>RWS is aan het onderzoeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn ten aanzien van verzilting. Onduidelijk is wanneer dit onderzoek gereed is en welke consequenties dit heeft voor de tijdige beschikbaarheid van het zand voor de zand gebonden deelprojecten.</p> <p>PFAS De projectbeslissingen (de scope en de kaders) van de verschillend deelprojecten zijn in de Stuurgroep Súdwesthoeke vastgesteld. Tijdens de voorbereiding zijn er verhoogde concentraties PFAS zijn aangetroffen.</p> <p>Rijkswaterstaat, gemeente Súdwest-Fryslân (gedeelte Stoenckherne) en de gemeente De Fryske Marren (gedeelte Tacoziyl) zijn bevoegd gezag met betrekking tot het voorgenomen grondverzet. In afstemming met de bevoegde gezagen is een plan van aanpak opgesteld, zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd en is op basis van de resultaten een grondstromenplan opgesteld. De bevoegde gezagen hebben schriftelijk ingestemd met de voorgestelde wijze van het grondverzet zoals omschreven in het grondstromenplan. De afwijking is passend binnen de daarvoor vastgestelde kaders.</p> <p>Stijging Bouwkosten Conform vastgelegde afspraken; Het financieel beschikbaar gestelde bedrag is kader stellend (een gelimiteerd maximum). Als er financiële issues optreden, zullen deze opgelost moeten worden middels de post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende zijn, dan zal dit ten koste gaan van een deel van de scope. Zijn de gevolgen zodanig dat doelstellingen van het project en scope niet meer haalbaar zijn, dan zal geëscaleerd worden naar de stuurgroep.</p> <p>De markt heeft te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door; krapte op de arbeidsmarkt, tekort aan bouwstoffen, stijgende prijzen, brandstoffen en inflatie.</p> <p>De komende periode wordt nader onderzocht in welke mate de verwachting is dat dit zal optreden voor het programma van het versterken Friese IJsselmeerkust en hoe we hiermee om zouden kunnen gaan.</p>	

Nr.	Project	
	<p>Afronden projectbeslissingen en start volgende fase 1e kwartaal 2023 zullen de projectbeslissingen aan de minister ter ondertekening worden aangeboden. Na afronding van dit proces kan er gestart worden met de volgende fase (technische voorbereidingen, procedures en realisatie)</p> <p>In de Stuurgroep van 22 september 2022 is besloten om de planning van oplevering te verschuiven 31 december 2024 naar 31 december 2025.</p>	
	<p>IJsselmeer opgave: Ontsluiting Stavoren (Mobiliteit)</p>	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De onderzoeken, technische voorbereidingen, grondaankopen, contractvorming en aanbesteding zijn afgerond in 2022 volledig afgerond.</p> <p>Eind juni zijn omwonenden en stakeholders door middel van een nieuwsbrief geïnformeerd over de stand van zaken van het project ontsluiting Stavoren.</p> <p>November 2022 is gestart met de realisatie. Op 16 november heeft er een bestuurlijke starthandeling plaatsgevonden. Omwonenden en stakeholders zijn door middel van een nieuwsbrief uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de starthandeling</p> <p>Naar verwachting zal het project eind 2023 gereed zijn.</p>	
	<p>IJsselmeer opgave: Atlantikwall in het waddengebied (Afsluitdijk)</p>	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> - het eerste deel het inrichten van de Atlantikwall-bunker met een expositie is gereed en maakt onderdeel uit van de expositie van het Kazemattenmuseum. - In het kader van 75 jaar bevrijding is er een krant uitgebracht.</p> <p>Resterende deel: Kornwerderzand: strijd om de Afsluitdijk (scenario kazematten 2e linie) 2e kazematteneiland Op Kornwerderzand is sprake van een complexe situatie, waarbij vele projecten en processen in elkaar grijpen en samen komen. Hierbij kan gedacht worden aan onderwerpen zoals; het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de Afsluitdijk, de Vismigratierivier, de verbreding van de sluis, het opnieuw aanbesteden van de bestaande spuumiddelen, het vervangen van de bruggen en een upgrade van Kornwerderzand in zijn geheel als toeristische bestemming (bereikbaarheid, parkeren, bewegwijzering, wegen- en padenstructuur en informatievoorziening).</p> <p>Afstemming over volgorde, efficiency en logistiek van de werkzaamheden hebben ervoor gezorgd dat een deel van de uit te voeren projectonderdelen later in de tijd zijn geprogrammeerd. De grote en complexe werken domineren voorlopig alle projecten op en rond de Afsluitdijk, ook die van eerder gehonoreerde (deel)projecten zoals de Atlantikwall in het Waddengebied. Vanwege vertraging van de werkzaamheden aan de afsluitdijk heeft er in 2022 geen start kunnen plaatsvinden van dit laatste onderdeel.</p> <p>Door de vertraging komt de einddatum onder druk te staan.</p>	
	<p>IJsselmeer opgave: Sluis, Waddenfonds beleef Kornwerderzand (Afsluitdijk)</p>	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De gemeente heeft verantwoordelijkheid voor de beschikking van het Waddenfonds beleef Kornwerderzand door middel van een machtiging overgedragen aan de provincie Fryslân.</p> <p>De provincie heeft een extern bureau ingehuurd om inzichtelijk te maken hoe de verschillende processen van de ontwikkelingen in elkaar grijpen en hoe de verschillende beleefbare elementen aan elkaar verbonden zijn. Met als doel om te komen tot een integrale visie voor een gebiedsontwikkeling Kornwerderzand als bestemming.</p>	

Nr.	Project	
	IJsselmeer opgave: De Nieuwe Afsluitdijk (Afsluitdijk)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Bruggen Het oorspronkelijke idee was, om de bruggen één-op-één aan te besteden aan de aannemer van het Rijkscontract, zodat de gevolgen van het project versterking Afsluitdijk konden worden beperkt. Deze inkoopstrategie leidde echter tot bezwaren. Daarom is dit inkoopproces stopgezet en zal de realisatie van de bruggen op basis van een “normale” Europese aanbesteding in de markt gezet worden. De consequentie hiervan is dat de realisatie van de bruggen pas kan plaatsvinden als het Rijkswerk aan de versterking van de Afsluitdijk en de stormvloedkering klaar is en de bijbehorende documentatie beschikbaar is. De realisatie van de bruggen zal wel vertragen ten opzichte van de tussenmijlpaal 2025, maar het gehele werk kan nog steeds in 2028 conform de afspraak in de BOK klaar zijn. Waarschijnlijk zal de uitvoering starten in 2025. De uiteindelijke planning is wel afhankelijk van de verdere planningsafspraken met Rijkswaterstaat. Hierover wordt nu in overleg met alle betrokken partijen een netwerkplanning opgesteld. Dat is een integrale planning van alle nog te realiseren werken op en rond de Afsluitdijk de komende jaren.</p> <p>Sluis Het Rijk onderzoekt momenteel hoe de verzilting bij Kornwerderzand kan worden aangepakt. Dit heeft consequenties voor de technische keuzes van ontwerp en realisatie van de nieuwe sluis. De Provincie is hierover in gesprek met het Rijk. Ook de sluis is onderdeel van de bovengenoemde netwerkplanning van alle ontwikkelingen rondom de afsluitdijk om hinder te beperken. Voor de sluis is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zal zijn, waarbij de bovengenoemde afhankelijkheid van planningsafspraken met Rijkswaterstaat ook voor de sluis geldt.</p> <p>Geulen Ook de verruiming van de geulen is van invloed op de verzilting doordat zoutwater zich via de verdiepte geulen verder naar het zuiden kan verplaatsen. Op verzoek van Rijkswaterstaat is de verruiming en de zandwinning daarom tijdelijk stilgelegd. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de projecten Vismigratierivier en Versterking Friese IJsselmeerkust nog geen gebruik maken van de beoogde vrijkomende materialen. De Provincie voert gesprekken met Rijk om de gevolgen van deze vertraging te beperken. Ook voor de geulen is het de verwachting dat deze conform de mijlpaal in 2028 in gebruik zullen zijn.</p> <p>De gemeente is partner in het project De Nieuwe Afsluitdijk. Tijdens de stuurgroep vergaderingen worden wij op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de voortgang van de werkzaamheden van De Nieuwe Afsluitdijk. De gemeente SWF is lid van deze stuurgroep.</p>	
	IJsselmeer opgave: Museum Hindeloopen (Cultuur)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Op 14 juli 2022 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om 300.000 euro vanuit het Ontwikkelfonds voorlopig beschikbaar te stellen voor de uitbreiding en vernieuwing van het museum. Op 15 juni 2017 nam de raad al een amendement aan om dit bedrag te reserveren. In 2022 had het museum het definitieve ontwerp rond met een (bijna) dekkende begroting en een goede onderbouwing, waardoor het museum voldeed aan de voorwaarden die de raad in 2017 stelde.</p> <p>Inmiddels heeft Museum Hindeloopen het pand overgenomen van de gemeente Súdwest-Fryslân. De bouwvergunning is verleend en de stichting geeft aan dat zij op 6 februari 2023 starten met de verbouwing van het museum.</p>	
	Út de Mienskip: Subsidieregeling bovenlokale initiatieven (Kernenbeleid)	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u></p> <p>Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>	

8.2 Financieel overzicht Ontwikkelfonds

Ontwikkelfonds	Totaal t.m. 2025	t.m. 2021	2022	2023	2024	2025
Totaal beschikbaar gesteld	29.830.424	17.300.000	3.000.000	3.000.000	3.530.424	3.000.000
Krediet	15.103.176	12.475.432	1.938.581	344.581	344.582	-
Gelabeld	7.431.324	250.000	-	2.981.324	2.200.000	2.000.000
Beschikbaar	7.295.925	4.574.569	5.635.988	5.310.083	6.295.925	7.295.925
Te activeren	20.300.000	12.300.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Beschikbaar krediet/In besluitvormingstraject	9.233.251	8.038.251	1.195.000	-	-	-
Binnenstad fase 1	100.000	100.000				
Bolsward, Hist. Centrum Westergo	1.000.000	1.000.000				
Bolsward-west (ontsluiting)	800.000	800.000				
HCV	1.531.000	1.531.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 2	200.000	200.000				
De Hemmen III	2.400.000	2.400.000				
Aanpassing recreatiegebied rondom De Hemmen III	400.000	400.000				
Rondweg Warns	1.300.000	1.300.000				
Rondweg Warns	200.000	200.000				
Hoogspanning Pasveer voorbereidingskrediet	107.251	107.251				
Museum Hindelopen	300.000	-	300.000			
Sneek Stationsgebied	895.000		895.000			
Gelabeld	4.892.749	-	-	1.892.749	1.250.000	1.750.000
Hoogspanning pasveer	642.749	-	-	642.749		
Sportcarroussel	1.000.000					1.000.000
Sluis	1.000.000	-	-	500.000	500.000	
Ijsselmeeropgave	2.250.000			750.000	750.000	750.000
Nog beschikbaar te activeren	6.174.000	4.261.749	5.066.749	5.174.000	5.924.000	6.174.000
Eenmalig	9.530.424	5.000.000	1.000.000	1.000.000	1.530.424	1.000.000
Beschikbaar gesteld krediet	5.869.925	4.437.181	743.581	344.581	344.582	-
Aquaduct - onderzoeksgeld	120.000	120.000				
Gebiedsvisie sportpark	84.000	50.000	34.000			
Lichtplan Bolsward	140.500	140.500				
Ontwikkeling bedrijventerrein, icm upcycle energy-valk	25.000	25.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 1	200.000	200.000				
Aanpak de Potten	70.000	70.000				
Sneek IJlsterkade	161.425	161.425				
Stedenbouwkundige visie Sneek	70.000	70.000				
Vitaliteit binnenstad, verkennen en voorbereiden	80.000	80.000				
Kwaliteit toegangspoorten deelvisie spoorzone	10.000	10.000				
Versterking Friese IJsselmeerkust (co financiering)	1.200.000	166.256	344.581	344.581	344.582	
Atlantic Wall	37.500	37.500				
Waddenfonds - beleving kornwerderzand	100.000	100.000				
IJsselmeerkust - DNA (100k), fietspad + poort Frl	162.500	162.500				
Cofinanciering	125.000	125.000				
Bijdrage projectbureau De Nieuwe Afsluitdijk (2021)	50.000	50.000				
Poort van Friesland	50.000	50.000				
Onderzoek veilige fietsverbindingen	40.000	40.000				
Regeling út de Mienskip	700.000	700.000				
Tafel van Makkum	50.000	50.000				
Ambitiedocument	40.000	40.000				
Toekomstvisie Woudsend (Pilot Integraal Gebiedsgeric	100.000	100.000				
flexibiliteitsbudget	100.000	100.000				
Herstelwerkzaamheden binnenstad Bolsward	365.000		365.000			
Afgeronde projecten	1.789.000	1.789.000				
Gelabeld	2.538.575	250.000	-	1.088.575	950.000	250.000
Sneek, IJlsterkade	138.575			138.575		
Programatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) (co	1.400.000	-	-	700.000	700.000	
DNA (co financiering)	250.000	250.000				
Ijsselmeeropgave	750.000			250.000	250.000	250.000
Nog beschikbaar eenmalig	1.121.925	312.820	569.239	136.083	371.925	1.121.925

Wijzigingen Ontwikkelfonds

In het laatste kwartaal van 2022 is de lijst met projecten gefinancierd door het Ontwikkelfonds nog eens goed doorgenomen. Tijdens deze check kwamen een aantal punten naar voren welke niet goed stonden verwerkt in het overzicht.

- Hoogspanning Pasveer voorbereidingskrediet: destijds is aangegeven dat er voor het voorbereidingskrediet € 150.000 benodigd was. Bij nadere bestudering van het raadsvoorstel bleek dat een bedrag van € 42.749 via andere budgetten gedekt was. Er is daarom geen € 150.000 maar € 107.251 beschikbaar gesteld vanuit het Ontwikkelfonds.
- Voorgaande betekent automatisch dat het nog beschikbare bedrag wat nog bij de 'Gelabeld middelen' staat ook gecorrigeerd moest worden. In totaal is er namelijk € 750.000 beschikbaar voor dit project minus het al beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet van € 107.251 is een restant bedrag van € 642.749.
- Vanuit de 'Te activeren middelen' stond een bedrag van € 138.575 gelabeld voor het project IJlsterkade. Dit bedrag moet echter uit de 'Eenmalige middelen' worden gehaald. Dit is dan ook de reden dat dit nu bij de gelabelde incidentele middelen staat.
- De 'Gelabelde middelen' voor sportcarrousel zijn verschoven in de tijd en staan nu in de jaarschijf 2025.
- De gelabelde middelen voor Museum Hindeloopen zijn inmiddels beschikbaar gesteld en daarom verplaatst van de 'Gelabelde middelen' naar 'Beschikbaar krediet'.
- Bij de 'Eenmalige middelen' stonden bedragen voor Sneek en Bolsward genoemd als voorbereidingskosten. Het gaat om een bedrag van € 15.000 en € 35.000. Deze voorbereidingen hebben niet geleid tot concrete projecten, waardoor deze bedragen ineens genomen moesten worden en daarmee dus niet meer ten laste van het Ontwikkelfonds komen.
- Voor het project Gebiedsvisie sportpark is er in december aanvullend krediet van € 34.000 beschikbaar gesteld vanuit de 'Eenmalige middelen'.
- De projecten genoemd bij 'In besluitvormingstraject' zijn verplaatst naar of 'Beschikbaar krediet' of 'Gelabeld'. Het gaat hier om de volgende projecten:
 - Sneek Stationsgebied
 - IJsselmeeropgave
 - Herstelwerkzaamheden binnenstad Bolsward

8.3 Overige majeure projecten

Nr.	Project															
	Huisvesting Buitendienst (Kapitaalgoederen)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Eind december heeft de gemeenteraad ingestemd met de nieuwe huisvesting voor de buitendienst onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van middelen. Donderdag 2 februari heeft de raad ook het aanvullend benodigde geld beschikbaar gesteld.</p>															
	Sneek: Woningbouw Harinxmaland (Wonen en grondbedrijf)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De afronding van Harinxmaland fase 1 betreffende het woonrijp maken (definitieve inrichting openbare ruimte) verloopt volgens plan en budget. De 400 woningen in deze fase zijn opgeleverd en bewoond. In het najaar van 2023 is alles klaar.</p> <p>Voor de ontwikkeling van Harinxmaland fase 2A betreffende de realisatie van 80 sociale huur- en koopwoningen ontstaat er in 2023 een overschrijding van het voorbereidingskrediet. De overschrijding is van tijdelijke aard en zal na het beschikbaar komen van het uitvoeringskrediet, prognose april 2023, worden afgedekt.</p> <p>De reden van de overschrijding. Om de uitvoering voortvarend te kunnen aanvangen is er in overleg opdracht gegeven voor het laten opstellen van het bouwrijp bestek en het daarbij benodigde bodemonderzoek. Tijdens het begroten van het voorbereidingskrediet zijn deze kosten niet meegenomen.</p> <p>Hoogte van de overschrijding. Het voorbereidingskrediet beschikbaar sinds april 2021 bedraagt € 126.400,- Thans uitgegeven € 126.000,- (peildatum december 2022). Aangegane verplichting € 25.424,- voor bestek en bodemonderzoek. De gronduitgifte voor de 80 woningen zal vanaf Q4 van dit jaar gaan plaatsvinden.</p>															
	Sneek: Woningbouw Houkepoort (Wonen en grondbedrijf)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijkingen.</p>															
	Sneek: Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord (Kapitaalgoederen)															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> In 2022 is een actualisatie van het Haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De rapportage van dit onderzoek is onlangs toegestuurd, ca. een halfjaar later dan toegezegd. Het haalbaarheidsonderzoek geeft aan dat het verkabelen zal worden uitgevoerd middels een gestuurde boring, wat een forse toename van de kosten met zich mee brengt. In het haalbaarheidsonderzoek zijn 2 varianten uitgewerkt waarvan de kosten zijn geraamd op € 9,37 miljoen en € 10,41 miljoen. De wettelijk verplichte bijdrage van de gemeente hierbij is ca. € 1,5 miljoen.</p> <p>In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel tijd TenneT, na opdracht verstrekking, denkt nodig te hebben voor de verschillende fasen van het project.</p> <table border="1" data-bbox="236 1787 1050 1912"> <thead> <tr> <th></th> <th>Projectfase</th> <th>doorlooptijd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Basis ontwerpfase</td> <td>15 - 18 maanden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Detailontwerpfase en realisatie</td> <td>24 - 36 maanden</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Totaal</td> <td>39 - 54 maanden</td> </tr> </tbody> </table> <p>TenneT geeft hierbij nadrukkelijk aan dat de genoemde doorlooptijden een schatting is, de doorlooptijd van een projectfasen is sterk afhankelijk of TenneT voldoende capaciteit kan inzetten. Eind 2022 is hierover door Tennenet een brief gestuurd waarin is aangegeven, dat door</p>					Projectfase	doorlooptijd	1	Basis ontwerpfase	15 - 18 maanden	2	Detailontwerpfase en realisatie	24 - 36 maanden	Totaal		39 - 54 maanden
	Projectfase	doorlooptijd														
1	Basis ontwerpfase	15 - 18 maanden														
2	Detailontwerpfase en realisatie	24 - 36 maanden														
Totaal		39 - 54 maanden														

Nr.	Project			
	de grote hoeveelheid werk ten gevolge van de energietransitie, er keuzes gemaakt moeten wanneer een (verkabelings)project uitgevoerd wordt. Voor verkabelingsprojecten betekent dit dat Tennet maximaal 2 projecten per fase zal opstarten.			
	Workum: Nieuwbouw scholen en infra Weverswei (Onderwijs)			
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
	Uitvoering Klimaatagenda (Duurzaamheid en klimaatagenda) (Gebouwde Omgeving, Elektriciteit en Circulaire Economie)		△	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Zie speerpunt 4 van het programma Ruimte.			

9 Toelichting op het verwachte rekeningresultaat

Vorige verwachting van het rekeningresultaat

In de Programmabegroting 2022 is voor 2022 een nadelig saldo begroot van € 2.202.000. Diverse begrotingswijzingen gaven een voordeel € 4.088.000. Het begrote saldo is daardoor veranderd in € 1.886.000 voordelig.

Huidige verwachting

Op basis van onderstaand overzicht verwachten we een extra voordeel van ca. € 3,3 miljoen. Het verwachte resultaat verandert daardoor van € 1,9 miljoen voordelig in ca. € 5,2 miljoen voordelig.

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Resultaat volgens Berap september, oktober 2022	1.886.000	voordelig	
<u>Verwachtingen november, december</u>			
Achterblijvende inkomsten Zwembad Vitaloo: Jaarlijks dient zwembad Vitaloo € 309.000 aan inkomsten binnen te krijgen aan huren en zwemactiviteiten. Over 2022 verwachten wij een tekort aan inkomsten van ongeveer € 50.000.	- 50.000	nadelig	I
Prognose Beschermd Wonen: Voorlopige prognose van SDF is dat er een bedrag overblijft van tussen de 8 tot 10 miljoen euro provinciaalbreed. De totstandkoming van het resultaat wordt momenteel nog onderzocht. Mogelijk komen er nog verrekeningen. Naar verwachting zou dit voor Súdwest-Fryslân een voordeel geven van € 755.000.	755.000	voordelig	I
Wmo: De volgende oorzaken zijn voorlopig aan te wijzen als verklaring: <ul style="list-style-type: none"> • Vervoersvoorzieningen € 276.000. Stijging als gevolg van de nieuwe aanbesteding per november (structureel). • Woonvoorzieningen € 236.000. Er zijn enkele complexe woningaanpassingen geweest. Dit is mede een gevolg van het landelijke beleid om langer thuis te wonen op oudere leeftijd (structureel). • Begeleiding licht € 156.000. Betreft afrekening oude jaren (incidenteel). 	- 643.000	nadelig	I/S
BUIG: Ons tekort ten opzichte van het Rijksbudget is structureel. Daarom houden we in de begroting rekening met een structureel tekort van € 1 miljoen. In 2022 is dit nog eens aangevuld met een extra incidenteel budget van € 1.098.000. Het aantal uitkeringen is in 2022 lager dan verwacht. Op basis van de voorlopige uitgaven tot en met december verwachten we over 2022 een positief resultaat ten opzichte van onze eigen begroting van € 1.733.000. Ten opzichte van het Rijksbudget komen we € 365.000 tekort.	1.733.000	voordelig	I
Onderwijshuisvesting: Het voordeel is met name veroorzaakt doordat de uitvoering van het onderwijshuisvestingsprogramma 2022 voor een groot deel plaats vindt in de periode 2023-2025 en niet in 2022. Daarnaast zijn niet alle projecten die voor 2021 en 2022 gepland waren, afgerond.	450.000	voordelig	I

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Kernenbeleid: Er zijn bij het Kernenbeleid veel projecten behandeld, meer dan 60. Daarbij zijn ook al bijdrages toegekend aan projecten die door omstandigheden nog niet aan uitvoering zijn toegekomen. De uitbetaling daarvan is doorgeschoven naar 2023. Hierdoor is het restant hoger dan vooraf verwacht.	125.000	voordelig	I
Programma Werken: De onderschrijving van € 100.000 op Programma Werk wordt veroorzaakt doordat voor € 60.000 aan kosten is opgevangen binnen het sociaal domein. De overige € 40.000 komt doordat er minder algemene kosten aan evenementen, communicatie en vergaderkosten waren, door een lange opstarttijd voor evenementen na corona en minder beschikbare capaciteit om deze te organiseren.	102.000	voordelig	I
Baten toeristenbelasting: De toeristenbelasting voor belastingjaar 2022 wordt voor het grootste deel geheven in 2023. We moeten immers het jaar afwachten voordat aangifte kan worden gedaan door de ondernemers. Om die reden is er een stelpost opgevoerd. Er is in 2022 een meeropbrengst van € 219.000, dit betreft het resultaat over belastingjaar 2021. De toeristenbelasting voor belastingjaar 2021 wordt voor het grootste deel geheven in 2022. Er waren in 2021 aanzienlijk meer overnachtingen dan begroot. De opbrengst toeristenbelasting is afhankelijk van het aantal overnachtingen door toeristen en is niet beïnvloedbaar door ons.	219.000	voordelig	I
Deelnemingen (o.a. BNG): Hogere dividenduitkering BNG (meer winst)	356.000	voordelig	I
Vergunningen: Op basis van de inkomsten tot en met august en de inkomsten 2021 was de verwachting in het najaar nog dat we eind 2023 op € 2,7 miljoen aan leges uit te komen. Door hogere bouwkosten en stijgende rente zijn de laatste maanden van 2022 echter minder vergunning aan gevraagd. Naar verwachting gaan we uitkomen op een tekort van ca. € 300.000.	- 300.000	nadelig	I
Parkeerinkomsten: In 2022 zijn de begrote inkomsten voor parkeren € 2 miljoen. De werkelijk verwachte inkomsten zijn voor 2022 ongeveer € 1,3 miljoen. Het tekort van € 700.000 komt deels door de coronamaatregelen. Daarbij heeft ook een aantal andere ontwikkelingen een rol gespeeld (zoals sluiting Flexaterrein en werkzaamheden kademuur Martiniplein, waardoor helpt minder capaciteit). De voorgaande Corona-jaren geven geen goed beeld van de te verwachten parkeerinkomsten. Hierbij moet worden opgemerkt dat de begroting in de twee Corona-jaren is verlaagd met € 700.000. De inkomsten stabiliseerden zodra de maatregelen waren vervallen. We kunnen nu nog niet aangeven welk deel van de in 2022 tegenvallende inkomsten incidenteel en welk deel structureel van aard is. We moeten het parkeerbeleid nog evalueren. De conceptevaluatie wordt verder uitgewerkt, besproken met de deelnemers van de zgn. "parkeerpetearen" en voorgelegd aan college en raad.	-700.000	nadelig	I/S

Toelichting	Bedrag	Voor- of nadelig	Struct./ incident.
Cultureel erfgoed - subsidie regeling: Naar verwachting houden we ca. €95.000 over op het budget over cultureel erfgoed - subsidies. Dit is al een aantal jaren het geval. Het voornemen is om komend jaar meer ruchtbaarheid te geven aan de mogelijkheid voor deze subsidie.	95.000	voordelig	I
Energiekosten: In 2022 is er een overschrijding op energiekosten van €150.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de centrale huisvesting en openbare verlichting	- 150.000	nadelig	I
Aan- en verkooppanden: Pand Jongemastraat in Bolsward is verkocht waardoor er een positief saldo van ruim €400.000 te zien is.	400.000	voordelig	I
Inkomsten verkoop grond: De inkomsten van verkoop van grond lopen voor op de begroting, o.a. verkoop van een grotere kavel die buiten een reguliere grondexploitatie valt. We verwachten circa €900.000 meer inkomsten.	900.000	voordelig	I
Algemene uitkering gemeentefonds: Bij de Algemene uitkering is er een voordeel van € 4,5 miljoen als gevolg van extra inkomsten via de Decembercirculaire 2022. Een deel van de hoger inkomsten is bedoeld voor de kosten van de energietoeslag (€ 2,4 miljoen). Daarnaast hebben we middelen gekregen voor kosten die we nog moeten maken in 2023. Van die middelen zal worden voorgesteld om ze via resultaatbestemming over te boeken naar 2023. Naar verwachting blijft er dan weinig over van de extra middelen. Om niet een verkeerd beeld te schetsen nemen we hier nu geen voordeel op.	PM	n.v.t.	I
Totaal van bovenstaande afwijkingen	3.292.000	voordelig	
Aangepast verwacht resultaat	5.178.000	voordelig	

Opgemerkt zij dat bovenstaande verwachting een voorlopige inschatting is. Pas in de eerste drie/vier maanden van 2023 komt alle informatie samen en weten we waar we op uitkomen.

Mogelijk zal voor een deel van bovenstaande voordelen een voorstel tot resultaatbestemming worden gedaan bij de behandeling van de Jaarstukken 2022. Daardoor is niet alle ruimte vrij besteedbaar.

10 Ombuigingsmonitor

Inleiding

De Programmabegroting 2020 bevat een groot aantal ombuigingen. Tijdens de totstandkoming van de begroting heeft de Rekenkamer aandacht gehad voor de acties die de gemeente hierbij heeft ondernomen. Dit is verwoord in het onderzoeksrapport ‘De financiële positie van de gemeente Súdwest-Fryslân’. In dit rapport heeft de Rekenkamer de volgende aanbeveling gegeven:

De begroting sluit structureel, maar de vraag in hoeverre de begroting ook reëel sluit, blijft een punt van aandacht. Zoals geconcludeerd bevat de begroting 2020 een aantal forse opgaven die zich niet vanzelf realiseren. Dit vereist een vorm van permanente aandacht, maar ook een vorm van permanente actie. In dit opzicht zou het raadzaam zijn om een ambtelijke taskforce in te stellen die erop toeziet hoever de gemeente vordert met de realisatie van de opgaven.

Periodiek zou deze taskforce kunnen rapporteren over de stand van zaken, zowel richting de directie en het college als richting de gemeenteraad. Een en ander kan uiteraard gecombineerd worden met de bestuursrapportages 2020. Als de gemeente in staat is om de aandacht gevestigd te houden op de opgaven, is het zeer wel mogelijk dat de conceptbegroting 2020 een reëel perspectief biedt. De inspanning die de gemeente heeft gepleegd om de ontwikkelingen dit jaar om te zetten in een begroting, biedt in de ogen van de rekenkamer een goede basis van vertrouwen hiervoor.

Met bijgaande ombuigingsmonitor geven we invulling aan de aanbeveling van de Rekenkamer. Wij informeren u hiermee periodiek over de stand van zaken van de ombuigingen.

Toelichting

- Op de volgende pagina is grafisch de stand van zaken weergegeven van de ombuigingen in de jaren 2022 en 2023.
- Daarna volgt een cijfermatig overzicht waarop alle ombuigingen zijn vermeld.
- Op de laatste twee pagina's lichten we de stand van zaken per ombuiging tekstueel toe. Dit is de toelichting op het cijfermatig overzicht.

Op het cijfermatige overzicht hanteren we de volgende indeling

- Taakstelling **wit**: Dit zijn de te behalen bedragen in de jaren 2022 en 2023 van de verschillende ombuigingen.
- Vervallen **blauw**: Deze ombuigingen zijn vervallen door begrotingswijzigingen a.g.v. een berap of programmabegroting.
- Gerealiseerd **groen**: Dit betreft de bedragen die inmiddels zijn gerealiseerd.
- Nog te realiseren **grijs**: Dit betreft de bedragen die nog gerealiseerd moeten worden. Dit zijn ombuigingen waar we nog aan werken en waarvan we verwachten dat we ze wel gaan realiseren. Zolang de ombuigingen hier vermeld staat ligt de realisatie op schema.
- Lastig te realiseren **rood**: Dit betreft de bedragen waarbij de realisatie lastig is. Dit betekent niet dat de ombuiging is vervallen. Het is een signaal dat deze ombuiging niet volgens plan verloopt en dat er nadere actie nodig is. Dat kan zijn: extra op inzetten, accepteren, of alternatieven zoeken.
- Wijziging ten opzichte van de vorige rapportage: **gearceerd**.

Realisatie ombuigingen 2022 t/m 2023

Hieronder ziet u een grafische weergave van de realisatie van de ombuigingen in de jaren 2022 t/m 2023.

**2022: Doel: € 8,9 miljoen.
waarvan vervallen: € 2,9 miljoen.
Gerealiseerd € 5,9 miljoen.**

**2023: Doel: € 10,2 miljoen.
waarvan vervallen: € 3,8 miljoen.
Gerealiseerd € 5,7 miljoen.**

Bedragen x € 1.000		Taakstelling		Vervallen		Gerealiseerd		Nog te realiseren		Lastig te realiseren	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Programma 1 Sociaal											
P1-01	Vernieuwen sociaal domein	2.200	3.200	1.100	1.750	1.100	1.205	0	245	0	0
	1. Instroom maatwerk lager	200	200	200	200	0	0	0	0	0	0
	2. Prestatie afspraak GT's	1.100	1.650	400	800	700	755	0	95	0	0
	3. Inkoop en contracten	200	400	150	200	50	50	0	150	0	0
	4. Verblijf jeugd domein inperken	200	300	100	150	100	150	0	0	0	0
	5. Versoberen maatwerkvoorzieningen	50	50	0	0	50	50	0	0	0	0
	6. Transformatie dagbesteding naar regulier werk	150	300	150	300	0	0	0	0	0	0
	7. Bewindvoering	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
	8. Peuterspeelzalenbeleid	200	200	0	0	200	200	0	0	0	0
P1-02	Uitkering binnen BUIG middelen (excl. Investering)	2.800	2.800	870	1.000	1.930	1.800	0	0	0	0
P1-03	Leerlingenvervoer	200	300	100	200	100	100	0	0	0	0
P1-04	Subsidie zwembad Bolsward	273	273	273	273	0	0	0	0	0	0
P1-05	ESF project	198	198	0	0	198	198	0	0	0	0
P1-06	Herstructurering voorliggend veld	133	133	0	0	133	133	0	0	0	0
P1-07	Temporiseren PO huisvesting	89	133	0	0	89	133	0	0	0	0
P1-08	Afschrijving sportaccommodaties	40	40	0	0	40	40	0	0	0	0
P1-09	WSV Empatec transitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P1-10	Harmoniseren contracten en subsidies	150	150	50	50	100	100	0	0	0	0
P1-11	Sportaccommodaties privatiseren	68	68	68	68	0	0	0	0	0	0
P1-12	Vertraging doordecentralisatie VO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Sociaal		6.151	7.295	2.461	3.341	3.690	3.709	0	245	0	0
Programma 2 Ruimte											
P2-01	Verkoop strategische gebouwen	250	250	0	0	250	0	0	250	0	0
P2-02	Meer inkomsten uit verkoop grond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2-03	Marktconforme huurinkomsten	40	55	0	0	40	55	0	0	0	0
P2-04	Verkoop snippergroen	50	50	0	0	50	0	0	50	0	0
Subtotaal Ruimte		340	355	0	0	340	55	0	300	0	0
Programma 3 Bestuur											
P3-01	Kostendekkende leges	720	720	0	0	720	720	0	0	0	0
P3-02	Trendmatige verhoging woonlasten	300	300	0	0	300	300	0	0	0	0
P3-03	Continu verbeteren	1.350	1.550	426	476	875	875	50	200	0	0
Subtotaal Bestuur		2.370	2.570	426	476	1.895	1.895	50	200	0	0
TOTAAL		8.861	10.220	2.887	3.817	5.924	5.658	50	745	0	0
		100%	100%	33%	37%	67%	55%	1%	7%	0%	0%

Toelichting

Programma 1 Sociaal		
P1-01	Vernieuwen sociaal domein	
	1. Instroom maatwerk lager	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.
	2. Prestatie afspraak GT's	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.
	6. Transformatie dagbesteding naar regulier werk	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.
	7. Bewindvoering	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.
P1-02	Uitkering binnen BUIG middelen (excl. Investering)	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.
P2-03	Marktconforme huurinkomsten	Indexeringen/huurverhogingen zijn doorgevoerd voor de panden waar dat contactueel voor kan. Hierdoor is de taakstelling gehaald.

Programma 3 Bestuur		
P3-03	Continu verbeteren	De voorstellen vanuit de Berap september, oktober en vanuit de Programmabegroting 2023 zijn verwerkt.